

індивідуальному мовленні носія суржику поєднується з поверхово засвоєною структурою російської мови, що спричиняє сильне спрощення. Сьогодні існують такі форми існування суржику як молодіжний сленг у формі мереживного спілкування, суржик, розповсюджений у сільській місцевості, суржик у творах художньої літератури.

Ачкасов Є.
НТУ «ХПІ»

РОЛЬ Т.Г. ШЕВЧЕНКА ТА ЙОГО ТВОРЧОСТІ У СТАНОВЛЕННІ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

Чи мислима українська культура без славетного імені Тараса Григоровича Шевченка? Чи мислима світова культура без цього видатного українського сина і поета? Звичайно, це питання риторичне. Важко знайти українця, який би не знав хоча би кількох шевченкових рядків. Спробуємо з'ясувати, яку ж роль відіграв Т. Шевченко та його творчість у становленні та збагаченні української культури. Тарас Григорович є основоположником нової української літератури та родоначальником її революційно-демократичного напрямку. Саме в його творчості повно розвинулися ті основи, які стали провідними для передових українських письменників другої половини ХІХ – початку ХХ століть. Тенденції народності та реалізму були вже властиві у значній мірі та творчості попередників великого кобзаря.

Т. Шевченко перший в українській літературі виступив як дійсно народний поет, твори якого з усією повнотою відбили почуття та думки трудящого народу, їх віковічні визвольні прагнення.

Попередники великого поета в українській літературі в своїх творах критикували окремі явища тогочасного життя, як-от: знущання поміщиків з селян, хабарництво чиновників. Шевченко ж виступив як грізний суддя і обличитель усього самодержавно-кріпосницького ладу, як непримиренний ворог поміщиків і царизму. У його творах змальований новий позитивний герой – борець проти самодержавно-поміщицького ладу, борець за щасті народу. Творчість великого народного поета внесла в нашу літературу незнане багатство тем і жанрів, прилучила її до кращих досягнень світової літератури.

Балабін А.
НТУ «ХПІ»

МОВНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ

Україна оголосила курс на євроатлантичну інтеграцію. Основні напрямки стратегічного, політичного, соціально-економічного партнерства України – це Євросоюз, НАТО, держави – партнери – Польща, Туреччина, США та інші. Найкоротший шлях до встановлення дружніх, політичних, економічних, технологічних відносин між партнерами – це діалоги на різних рівнях. Такий діалог може бути ефективним в тому випадку, коли є певні договірні інструменти і одним з них є мова спілкування, тобто іноземна мова або мови,

якими повинні володіти випускники усіх вузів. Міжнародні договори, угоди укладаються на одній з офіційних мов ООН (офіційними мовами ООН є англійська, французька, російська, арабська, китайська, іспанська).

Сьогодні світ поступово переходить до двомовності, роль іноземної мови у програмі підготовки фахівця, випускника технічного ВНЗ значно зростає і в Україні. Сучасному роботодавцю потрібен не тільки інженер, механік, чий знання базуються на теоретичних постулатах, не тільки відповідальні фахівці, які вміють самостійно мислити, але які мають навичками і вміннями пошуку та обробки інформації, навичками комунікації іноземною мовою, ще краще на декількох мовах.

Іноземна мова сьогодні – це вже не тільки привілей дипломатів, а й інженерів, іноземна мова має стати структурним компонентом моделі підготовки інженера нового покоління. Болонська декларація з вищої освіти затверджує принцип створення єдиного Євпростору в галузі вищої освіти. Одним з найважливіших принципів Болонського документа є принцип мобільності. Український студент зможе вільно переміщатися по навчальним закладам Європи. Перед випускниками технічних вузів усіх країн романо - германської групи мов не постає питання про мовні навички і вміння. Вони володіють декількома мовами.

Щоб добитися того ж від випускників технічних вузів України потрібно докласти великих зусиль, створити нову концепцію мовної підготовки майбутніх інженерів. На мій погляд, слід звернути увагу на проблему вивчення іноземної мови в системі «дошкільна освіта – школа – вуз – виробництво», сьогодні порушено не тільки ланка «школа – вуз», а й «вуз – виробництво», і в результаті багато випускники технічних вузів України виявляються не підготовленими до використання іноземної мови в професійному спілкуванні.

Іншою важливою проблемою для технічних вузів є вкрай обмежений обсяг навчальних годин, відведених на мовну підготовку. Предмет «іноземна мова» повинен зайняти найважливіше місце в ряду спеціальних дисциплін, що вивчаються в технічному вузі, і виділяти необхідну кількість годин і здійснити розподіл груп. Випускники сьогоднішніх шкіл та ліцеїв як правило мають дуже низький рівень мовної підготовки і тому виникає необхідність ділити кожну академічну групу на підгрупи за мовними навичкам і вмінням. Розподіл по підгрупах пропонується проводити після ретельного тестування основних навичок: читання, письма, аудіювання та говоріння, навчання в кожній підгрупі повинно проводитися за різними програмами.

Щоб домогтися певних успіхів у навчанні майбутніх інженерів іноземних мов у вузі насамперед необхідно: впровадження новітніх технологій у процесі навчання іноземною мовою в технічному вузі, розширення доступу до мережі Інтернет, залучення іноземних фахівців для читання лекцій зі спеціальних дисциплін іноземними мовами на старших курсах технічних вузів.

Досягнення усього вищевказаного допоможе випускати фахівців здатних: встановлювати зв'язки між професійними знаннями та іншими сферами; працювати з зарубіжною пресою, науковими статтями зарубіжних вчених і фахівців, з інформацією на Інтернет-сайтах; до вміння усного та писемного мовлення в одній чи двох іноземних мовах.

Баранова А.
НТУ «ХПІ»

МОВА ЯК ОДИН ІЗ ГОЛОВНИХ ЧИННИКІВ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ

Мова є найважливішим засобом людського спілкування та інтелектуального розвитку особистості, визначальною ознакою держави, невичерпною скарбницею культурного надбання народу. В усіх країнах із національним спрямуванням державна мова є консолідуючим, націєтворчим чинником.

Згідно ст. 10 Конституції України державною мовою в Україні є українська мова. Держава забезпечує всебічний розвиток і функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя на всій території України. В Україні гарантується вільний розвиток, використання і захист російської, інших мов національних меншин України. Держава сприяє вивченню мов міжнародного спілкування. Застосування мов в Україні гарантується Конституцією України та визначається законом. У ст. 24 Конституції закріплено недопустимість привілеїв чи обмежень за мовними ознаками.

Окремі статті Конституції містять вимоги про обов'язкове володіння державною мовою Президентом України, професійними суддями, суддями Конституційного Суду. У законодавстві України передбачена також вимога володіння українською мовою в обов'язі, достатньому для спілкування особами, які вступають до громадянства України.

Частково мовне питання регулюється також законом «Про національні меншини в Україні» від 25 червня 1992 р.

На мою думку, утвердженню мови як головного чинника державотворення допоможе впровадження таких заходів: 1) дотримання норм українського правопису. Слід, перш за все, очистити мову від негативних нашарувань, уберегти її від засмічення та деградації; 2) необхідність активізації цілеспрямованої роботи над забезпеченням використання української мови у засобах масової інформації, сфері культури, освіти та науки, в інформаційних технологіях, рекламі тощо; 3) удосконалення правових норм, що регулюють її функціонування; 4) серед мовних обов'язків наших громадян слід виділити дотримання культури українського мовлення. Належний рівень мовної культури є свідченням розвинутого інтелекту людини, її вихованості; 5) проблема підтримки і збереження української мови в середовищі українських спільнот за межами України має на сьогоднішній день глобальний характер.